

Uneen

Uneen viimeinkin lipua
vailla ruumiinsa kipua
tunneista loputtomista.

Vaipuisin hiljaa sinne päin,
missä sen pienen vaahteran näin
leikkivän keltaisin lehdin.
Sanoisin: nyt minä ehdin.
Nyt olet tähti,
nyt olen maa.
Tuulessa saatamme koskettaa.

Mirkka Rekola, Vedessä palaa 1954.

1. Lue Mirkka Rekolan runo Uneen ja analysoi sen rakennetta ja kielikuvia.
2. Lue runoanalyysi "Kuoleman uni".
3. Merkitse eri väreillä
 - a) Kohdat, joissa kirjoittaja **referoi runoa**
 - b) Kohdat, joissa kirjoittaja esittää **omia tulkintojaan**.
 - c) Kohdat, joissa kirjoittaja käyttää **runon käsitteitä**.
4. Listaa itsellesi erilaisia fraaseja, joilla voit viitata runoon tai esittää oman tulkintasi runosta.

Kuoleman uni

Runossaan "Uneen" (Vedessä palaa, 1954) Mirkka Rekola kirjoittaa kuolemasta tai ainakin vakavasta sairaudesta. Runon minä viittaa kuolemaan, kun puhutaan "uneen - - lipua / vailla - - kipua" ja maaksi muuttumisesta. Runossa viitataan myös lyyrisen minän lapsuuteen, jossa puhuja on nähnyt vaahteranlehtikasan eikä kuitenkaan ole ehtinyt leikkiä siinä. Toisaalta lehtikasa voidaan tulkita allegoriana saavuttamattomasta tai jostakin menetetystä. Vaipuessaan uneen minä pääsee takaisin tähän paikkaan - tällä kertaa ilman kiirettä.

Runo koostuu kahdesta säkeistöstä. Ensimmäinen säkeistö muodostuu kolmesta säkeestä, jossa kaikissa on kahdeksan tavua. Se on pituudeltaan alle puolet jälkimmäisestä säkeistöstä, mikä vaikuttaa runon painotukseen ja jakaa sen selkeästi eri osiin. Viimeisen säkeistön neljässä viimeisessä säkeessä kolme lukuun ottamatta viimeisintä lukurytmi muuttuu, sillä erillisiksi säkeiksi on sijoitettu "Nyt olet tähti. / Nyt olet maa", mikä poikkeaa muista runon kahdeksan-yhdeksäntavuisista säkeistöistä.

Tekstin sävy on levollisen tyyni, ja sen puhujaksi voin kuvitella vanhahkon naisen, joka on menettänyt rakastettunsa, ja tätä tukee runon tähti-kohta, joka päättyy toiveikkaasti: "Tuulessa saamme koskettaa." Tuulella on tässä myös symbolinen merkitys, ja tulkitsisin sen taivaaksi tai joksikin kuolemanjälkeiseksi paikaksi, jossa mies ja nainen voivat olla jälleen yhdessä.

Tunnelma muuttuu runon edetessä, ja ensimmäisen säkeistön tunnelma on erilainen. Siinä lyyrinen minä ikään kuin toivoo kuolemaa, kun taas toisessa säkeistössä hän vakuuttaa

kokevansa kuoleman ennemmin vapauttajana kuin pelottavan asiana. Tässä kohtaa runo muistuttaa sisällöltään esim. Edith Södergranin ”Maa jota ei ole” - kokoelman (1925) nimikkorunoa, jossa elämän jälkeen siirrytään ikuisuuteen, paikkaan, jossa ”kaikki kahleet kirvoittuvat” ja jossa ”kuun kasteessa vilvoitetaan raadeltuja otsia.” Samanlainen suhtautuminen rauhaisasti edessä odottavaan kuoloon välittyy läpi koko runon. Lapsuuden ”lehdet” odottavat: ”Sanoisin: nyt minä ehdin.”

Lähestyvää kuolemaa käsittelevä runo käyttää hienosti myös vastakohtia tehostamassa runollista ilmaisua. Läsä ovat vanhuus ja lapsuus, elämä ja kuolema sekä menneisyys ja tulevaisuus. Lisäksi puhutaan maasta ja tähdistä, jotka yhdistetään kliimaksi runon lopussa: ”Tuulessa saamme koskettaa.” Tämä liittyy myös runon teemaan kaipauksen täyttymisestä, jolloin puhuja saa kohdata menetetyt läheisen oman elämänsä päättymisen jälkeen. Myös runon nimi ”Uneen” johdattaa tämänlaiseen tulkintaan, sillä mielestäni kipu ja toisaalta unen tuoma kivuttomuus puhujan muistoinen lapsuudesta luovat runolle vahvan unenomaisen tunnelman.

Vaikka säkeet on kirjoitettu yli viisi vuosikymmentä sitten, se on vielä nykyäänkin ajankohtainen, sillä se kertoo yleisesti kuolemasta ja sen tuomasta vapahduksesta tämä maailman kahleista, kivusta ja surusta. Se huomauttaa myös ihmiselämän viime hetkien tärkeydestä ja toivosta kuolemanjälkeiseen kohtaloon. Kaikille ihmisille pitäisi luoda mahdollisuus arvokkaaseen kuolemaan ja uneen vaipumisen kaltaiseen poismenoon.

Lähde:

<http://lyseo.org/ai/kirjoitelmat/runoanalyysimallit.html>